

EFESUDENŃ

Gbêke kũ Luda kèwεε Kirisi gũn

¹ Makũ Pɔlu, Kirisi Yesu zĩrii Luda pɔyenyĩnaa gũn, makũ mé ma takada dí kè Luda gbê kũ òten Kirisi Yesu náani ke zaa Efesunɔne. ² Ó De Luda kũ Dikiri Yesu Kirisio gbêke keáre, à á gba aafiaa.

³ Ò Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De sáabu kpá! Ó kunna Kirisi gũn Luda a Nini arubarika sĩnda pĩnki dàógu zaa musu. ⁴ À ó sé a gũn andunia katena ā, de ó kunna gɔ denε adona mamberu sari. Yenyĩ gũn ⁵ à gĩnake à ó díte a nɛnɔ ũ Yesu Kirisi gāi, lákũ àten wete a pɔyenyĩnaa gũn nà, ⁶ de à tó bo a gbêke gakuride kũ à kèwεε a Né yenyĩde gũn yāi. ⁷ A gũn à ó bó kũ a aruo. À ó taarinɔ kèwá a gbêke zókɔ ⁸ kũ à kèwεε à gè ɔla yāi. Ŋndɔ sĩnda pĩnki kũ wézε sĩnda pĩnkioo gũn ⁹ à tò o a pɔyenyĩna asiri dɔ, lákũ à zèo à ke Kirisi gāi nà. ¹⁰ Tó a pɔyenyĩnaa pì keɔɔ kà, ani pó sĩnda pĩnki kakara Kirisi n Midenε, pó kũ à kú musu kũ zĩteo pĩnki. ¹¹ Luda kũ àdi yā sĩnda pĩnki ke lákũ à zèo a pɔyenyĩnaa gũn nà gĩnake à ó díte lákũ àten wete nà, à ó sé a pó ũ Kirisi gũn, ¹² de ókɔnɔ kũ ó wé dɔ Kirisii zaa káakunɔ ògɔ de a tó gakuride kpàrinɔ ũ. ¹³ Ákɔnɔ sɔ, a yāpura yā mà, a baaru nna kũ à á sura bàa pìi sì. A gũn Luda a zĩda sèedaa kèáwa a Nini kũ à a lé sè ũ. ¹⁴ Àkũme túbi kũ óni le zenkpeke ũ ari Luda gɔ gé a gbènɔ bo, de ò a tó gakuride kpá yāi.

Pɔlu aduakena Efesudenɔne

15 Abire yāi zaa gɔɔ kũ ma á Dikiri Yesu nánikenaa mà kũ yenyĩ kũ á vĩ kũ Luda gbēnó ń pínki, 16 mádi kámma bo kũ Luda sáabukpanaaó á yā musuro. Á yā digō dɔmagu wéke kũ madì ke Ludaaa gũn. 17 Madì wé ke De gakuride, ó Dikiri Yesu Kirisi Ludaa, de à á gba òndō, à á wé kēáre kũ a Nini gbānao de à le à a dō swáswa. 18 Madì wé kea à á nèse wēáre de à le à tãmaa kũ à á sísia dō. À a túbi gakuride aruzekε pìnɔ̀ dìte a gbēnóne 19 kũ a gbāna zōkō bonsare kũ àten zĩ ke ókōno kũ odì a náani kenɔ̀ gũnwo. Gbāna zōkō pì zĩ kè Kirisi gũn 20 gɔɔ kũ Luda a vù gan, à a vùte a ɔplai zaa musu. 21 Gwen Kirisi de kpatablerino kũ ikodeno kũ gbānadenɔ̀ kũ dikirinɔ̀la ń pínki kũ tó kũ òdi mì nateñnenɔ̀ pínki. Adì ke andunia tera díkĩna adonlo, kũ a pó kũ ani suome dɔ. 22 Luda tò à iko vĩ pó sīnda pínkia, akũ à a dìte pó sīnda pínki mède ũ sɔsi gbēnóne. 23 Sɔsi gbē pìnɔ̀me Kirisi mè ũ, à de Kirisi kũ àdi pó sīnda pínki papa gu sīnda pínkia papana ũ.

2

Vu à bona gan gēna wèndin

1 Á de yā gēnó ũ Ludane á taarino kũ á durunnao yāi. 2 Á té andunia díkĩna ágbai, a mì nàte ãa gbānadenɔ̀ kínane, Setan kũ à kpé dona ludayādarisarinɔ̀ne are pìi. 3 Ó pínki ó de lán ń bà yā se. Odi pó kũ ó mè yeii kũ yā kũ à ó pɔ̀ gbào ke. Ó inaa gũn ó de gbē kũ Luda ni pofē kipańmanɔ̀ ũ lán dakenɔ̀ bà, 4 ama Luda sùru zōkō, à yenyĩ vīwεre manamana. 5 Gɔɔ kũ ó de gēnó ũ ó taarino yāi, à ó fúte kũ Kirisio lεεε. À á sura bà a gbēke gũn.

⁶ Kirisi Yesu gūn à ó sé à ó vúte k̄āo zaa musu, ⁷ de à le à a gb̄ēke z̄ōk̄ō bonsare m̄ōñne andunia k̄ū ani su gūn yāi yā mana k̄ū à k̄èw̄ere Kirisi Yesu gūn musu. ⁸ Luda á sura bà a gb̄ēke gūn Yesu náani k̄ū a k̄è yāi. Abire dí bo á k̄ĩnaanlo, Luda mé à á gbá. ⁹ Á surabana dí bo á yākena gāinlo, de gb̄ēke sún ãa dāoro yāi. ¹⁰ Luda ɔgb̄en ó ũ. Kirisi Yesu gūn à ó ké de òḡō kú k̄ū yā mana k̄ū à ḡĩnake à d̄itew̄ere k̄enaao.

Ḡōna mè dok̄ōn̄o ũ Kirisi gūn

¹¹ Ák̄ōn̄o k̄ū á de buri p̄ānden̄o ũ inaa gūn, à laasun lé á kunna yāa. T̄ōz̄ōnad̄en̄o dì á sísi gȳɔf̄ɔr̄oden̄o, ama n̄ t̄ōz̄ōna de bis̄āsiri ɔgb̄e ũme. ¹² Ḡɔr̄o birea á kun Kirisi sari, á de gb̄ē z̄īt̄ōn̄o ũ Isarailan̄one. Á baka kú Luda bàka kunna k̄ūñwo k̄ū a l̄ésenn̄enaao gūnlo. Á kú andunia gūn t̄āmaa sari ludad̄ōnaa sari. ¹³ Kirisi Yesu gūn tera, ák̄ōn̄o k̄ū á z̄à k̄ū Ludao yān̄o a nai k̄āni k̄ū Kirisi aru gb̄ānao. ¹⁴ Ák̄ūme ó kunna k̄ū k̄ōo nna ũ, à tò Yudan̄o k̄ū buri p̄ānden̄o ḡō mè dok̄ōn̄o ũ. A mèe gūn à ib̄ere k̄ū à da n̄ dagura b̄īni ũ gb̄oro, ¹⁵ à Musa doka nà gui k̄ū a ȳāditenan̄o de à tó n̄ pla n̄ p̄ínki ḡō k̄āo gb̄ē dufu m̄èn do ũ. Len à tò ò k̄è k̄ū k̄ōo nna le. ¹⁶ Á ib̄ere làka, à n̄ pla n̄ p̄ínki k̄è nna k̄ū Ludao mè dok̄ōn̄o p̄ii gūn a gana lía yāi. ¹⁷ À sù à kena nna k̄ū Ludao baaruu kp̄à ák̄ōn̄o k̄ū á z̄à k̄ū Ludaon̄one k̄ū gb̄ē k̄ū ò k̄āni k̄āon̄o d̄o. ¹⁸ Kirisi yāi ó p̄ínki ó z̄é v̄ī ò na De Ludai k̄ū a Nini dok̄ōn̄o gb̄ānao.

¹⁹ Abire yāi á de gb̄ē z̄īt̄ōn̄o ke b̄òasun̄o ũ dororo, a ḡō bed̄en̄o ũ k̄ū Luda gb̄ēn̄o, a ɔnden̄o ũme. ²⁰ Ák̄ōn̄ome

kpé kũ Luda bò ẽ kũ zìrinɔ kũ annabinɔ nàaa ũ, akũsɔ Kirisi Yesume à ẽpetegbe ũ. ²¹ A gũnn kpé pò s̄inda pínki dì k̄s kũn, àdigɔ gbã Luda kpé ũ Dikiri gũn. ²² A gũn ákõnɔ se, á de kpé pì bobõnɔ ũ, ákõnɔme Luda Nini kúki ũ.

3

Pɔlu zĩkena buri pãndenɔ té

¹ Abire mé à tò makũ Pɔlu, má de purusuna ũ Kirisi Yesune ákõnɔ buri pãndenɔ yãí. ² Ádi ma lákũ Luda a gbẽkekennena zĩ dàmene mà ke á téroo? ³ Luda a asiriyã mòmene, ma kèáre fíti kò. ⁴ Tó a a kyó kè, áni f̄s à d̄s lákũ ma wé kè nà Kirisi asiriyã musu. ⁵ Luda dí yã pì o gbẽkene yãro, akũ tera sà à mò a zìrinɔ kũ a annabinɔne kũ a Nini gbãnao. ⁶ Yã kũ à utena yã pìn dí: Kirisi Yesu gũn baaru nna mana yãí buri pãndenɔ ḡs Luda túbiblerinɔ ũ læle kũ Yudanɔ, ò ḡs kũnwo m̀edokõndenɔ ũ. N̄ baka kú lé kũ Luda s̄e gũn. ⁷ Ma ḡs baaru nna p̄i kpàri ũ gba kũ Luda dàmene, a gbãna tén zĩ ke ma gũn yãí. ⁸ Makũ kũ má k̄ana Luda gbẽnɔ té, Luda gba p̄i dàmene, akũ maten Kirisi aruzeke lakanasari baaru kpá buri pãndenɔne, ⁹ maten asiriyã kũ Luda ten wete gbẽ s̄inda pínkin̄e boñne gupuraa. Asiriyã p̄i utena Luda kũ à pò s̄inda pínki kè k̄inaa zaa káaku, ¹⁰ akũ tera sà à tò kpatablerinɔ kũ ikode kũ ò kú musunɔ a ònd̄s buri dasinɔ d̄s s̄si gbẽnɔ ḡai. ¹¹ Luda p̄yenyĩna kũ à kun zaa káaku p̄i lé p̄apa Kirisi Yesu ó Dikiri ḡai. ¹² A gũn ó zé v̄i ò na Ludai kũ sw̄eɔ kpatena a n̄anikena yãí. ¹³ Abire

yāi ma wé kèáwa, àsun tó á nèse yaka wari kũ maten ke á musu yāiro. Á kpetana yāime.

Kirisi yenyĩ

¹⁴ Abire yāi madì kúte De Ludane. ¹⁵ A kĩnaa a bede kũ ò kú musu kũ zĩteono ní tó lèn ní pínki. ¹⁶ Madì wé kea à á gba gbāna á nèsee gũn kũ a Nini gbānao a aruzeke gakuride lén, ¹⁷ de Kirisi vute á swèn a náani kũ átèn ke yāi, á zĩnipetena gõ gbāna yenyĩ gũn, ¹⁸ de à le à a yenyĩ yàasa kũ a gbānao kũ a leio kũ a lòkotooo gbá dõ kũ Luda gbēno pínki, ¹⁹ de à le à a yenyĩ kũ oni fõ ò a lé dõ pínkiro dõ, Luda papana pínki pekeréáwa.

²⁰ Luda zõkõ! Ani fõ à kewere de lákũ odì a wé ke ke odì a laasun lé nàla manamana kũ gbāna kũ átèn zĩ ke ó gũnwo. ²¹ Ògõ a tó kpá sõi gbēno kũ Kirisi Yesuoo gũn wè kũ wèeo ari goro sīnda pínki! Aami.

4

Mèdokõnõkenaa

¹ Makũ kũ má de purusuna ũ Dikirine, ma wé kèáwa, á kunna gõ de lákũ Luda á sísi àgõ de nà. ² À kõ fõ, àgõ yekõi zĩdabusanaa gũn kũ nèseyĩdao kũ menao. ³ À wé tã àgõ lédokõno kũ à bò Luda Nini kĩnaa vĩ bà kũ àdi á dokõa ũ. ⁴ Mè mèn dome, akūsõ Nini pìi mèn dome. Len tãmaa kũ Luda á sísiaa mèn do le se. ⁵ Dikiri mèn do, akūsõ donyĩze mèn do kũ da'itekena mèn doo. ⁶ Luda mèn dome ó pínki De ũ. Àkũ mé à iko vĩ ó baadia, àdigõ zĩ ke ó gbē sīnda pínki gũn, à kú kũ ó gbē sīnda pínki.

⁷ Kirisi gbēke kè ó baadine, lákū à gba dàwεε nà lén. ⁸ Abire yāi à kēna Luda yān ò pì: Kū à fùte à tà musu, à dò z̄iz̄onε are, à gba dà gbēnεε.

⁹ A fute à tana musu bire de deramεε? Abire pì à k̄ipa ari z̄ite gēi ḡia. ¹⁰ Gbē kū à k̄ipaa p̄ime gbē kū à fùte à tà ludambe musumusū, de à gu s̄inda p̄inki pa. ¹¹ Àkū mé à gbēkeno gbà zé ògō de z̄irino ū, gbēkeno annabino, gbēkeno baarun-nakparino, gbēkeno pasutono ke yādannerino, ¹² de Luda gbēno gō kú a z̄i soru gūn, de Kirisi mē gbāna kū, ¹³ ari ó p̄inki ògō gé ká Luda Né náani dokōno kenaaa a dōna dokōno gūn, de ò gō gbē papanano ū Kirisi kū p̄o s̄inda p̄inki p̄ekεεa z̄okō lén. ¹⁴ Tó lemε ónigō de né f̄iti kū òdi òndō kū manafikio kēine ò n̄ s̄atenō ū doro, kū yā dufu dannena di n̄ sé lán ĩa ke isō bà. ¹⁵ Oi, óni yāpura o kū yenyiō, ò gbā yā s̄inda p̄inki musu Kirisi kū à de a mì ū gūn. ¹⁶ A gūnn mēgu s̄inda p̄inki di kō kūn ò nakōa kū t̄ino gbānao, akū mēguno di z̄i ke a zéa, mēε digō gbā àgō kara kū yenyiō.

Kunna z̄i kū kunna dufuo

¹⁷ Abire yāi maten yā oáre kū Dikiri t̄oo, mateni á gbao laakarii. Àsungō kun lán kifiri kū n̄ n̄εεfutake doñε arenō bàro. ¹⁸ N̄ laasun n̄ ké yōnko, ò z̄à kū wēndi kū Luda di kpám̄mao, kū n̄ wé sira, akūsō n̄ s̄a gbāna yāi. ¹⁹ Ò n̄εε v̄iro, ò n̄ z̄ida kpà wé'isariyāa, ò dà v̄ani buri s̄inda p̄inki kēna ni v̄i. ²⁰ Àkōno s̄o, ádi Kirisi yā dada lero. ²¹ Yesu gūn a a yā mà, a yāpura kū à v̄i dàda. ²² Ò òáre à o gbare á dà z̄i kū à doáre arei, kū à yàka á p̄onidēna v̄anino yāi. ²³ Ò òáre à á

nèse lite á laasun gõ dufu, ²⁴ áni dà dufu kũ Luda kè lán a pò bà sé, á kunna nigõ adona kunna yãpurade ũ yãzedeke gũn.

²⁵ Abire yãì à ɔ gbarɛ manafiki yãì, á baadi gõ yãpura o a gbɛ̀dakenɛ, zaakũ mɛ̀dokõnɔdenɔmɛ ó ũ. ²⁶ Tó á pɔ fɛ̀, àsun durunna kero. Àsun tó ifántɛ gɛ̀ kpén àgõ kpé pɔfɛ̀naro, ²⁷ de àsun Ibilisi gba zéro yãì. ²⁸ Gbɛ̀ kũ àdi kpáni o yã à kpáni tó. À wé tã à zĩ mana ke kũ a ɔɔ, de à pò le à bo takasidenɔnɛ. ²⁹ Àsun tó yã vãni ke bo á lénlo, séde a zéde kũ ani gbɛ̀ kara, à ke àre ũ gbɛ̀ kũ òten manɔnɛ. ³⁰ Àsun Luda Nini kũ à kú adona da pɔsiranlo. À de sèda kũ Luda kèáwa ari á bona gɔɔ zĩ ũ. ³¹ Àsun ke ìni kũ gbɛ̀keoro. À pɔfɛ̀ tó kũ pɛ̀tɛ̀o kũ patana gbãnao kũ gbɛ̀sõsõnaao kũ pã̀sĩkena buri sĩnda pínkio. ³² Àgõ gbɛ̀ke ke kũ kõo. Àgõ kõ wɛ̀nda gwa. À sùru ke kũ kõo lákũ Luda sùruu kè kãáo nà Kirisi gũn.

5

Kunna gupuran

¹ Lákũ á de Luda né yenyĩdenɔ ũ nà, à a ágba sé.
² Lákũ Kirisi yewáì nà à gì a wɛ̀ndiii ó yãì sa'obo kũ a gbĩ nna Ludanɛ ũ, à tó yekõì doáre are le se.
³ Lákũ á de Luda gbɛ̀nɔ ũ nà, adi kũ ò pã̀pã̀kena ke dà vãni buri sĩnda pínki ke wákũ yã ma á té sero.
⁴ Wé'isariyã'ona kũ yã òrɔ sari onaa kũ fàai bène bonaa mana kãáoro ɔ, sé sáabukena yã. ⁵ Àgõ ò sãnsãn kũ pã̀pã̀keri ke kesõ òdãvãnide ke kesõ wákũde ke ni kpata kũ à bò Luda kĩnaa ble lele kũ Kirisioro. Pó kũ gbɛ̀ ò a wákũ ke gò a dikiri ùmɛ.

6 Àsun tó gbēke á sātē kū yā pā korioro. Yā bire takano mé ani tó Luda pɔfē kipa a yādarisarinɔa.
 7 Àsun tó á bàka gō kú kúnworo. 8 Á kú gusiran yā, tera sà Dikiri gūn á kú gupuran. Àgō kun gupura gbēno ũ, 9 zaakū gupura dì mana buri sīnda pínki ínne kū yāzedeo kū yāpurao. 10 À yā kū àdi ká Dikirigu dada. 11 Á bàka súnḡō kú kū gusira yākena kū à karana vīrooro. À yā birenɔ bobo gupurai. 12 Bee yā kū gbē pìnɔ dì ke asiri gūn ona bi wé'iyāme. 13 Tó ò bò kū yāo gupurai, òdi a sūsu dō, 14 zaakū gupura dì tó ò pó sīnda pínki e. Abire yāi òdi pi:
 I'ori ò vu ò fute bona gan,
 Kirisi ni gu punne.

15 Àgō á táa'ona dō manamana. Àsungō de yōnkɔno ũro, sé òndōrinɔ. 16 Àgō yā kū Luda a zé bòáre ke, zaakū gɔɔ dikīnanon vāni. 17 Abire yāi àsungō de yōnkɔno ũro, àgō dō lākū Dikiri pɔyenyīna de nà. 18 Àsungō kú kū wēdekēnaaoro, àdi pāpā zīmame, ama à tó Luda Nini gō zī ke á guu papana, 19 gbasa à fāai bo kū kōo kū zaburao kū Luda tókpanaao kū lè kū Luda Nini dì daáreo. À lè sí, à Dikiri tó kpá á swēē gūn, 20 àgō De Luda sáabu ke gɔɔ sīnda pínki yā sīnda pínki gūn kū ó Dikiri Yesu Kirisi tóo. 21 À mì natekōne Kirisi vīna kū á vī yāi.

Gōgbē kunna kū a nanɔ

22 Ákɔno nɔgbēno, á baadi gō mì nate a zāne lākū Dikirin áten kene bà. 23 Zaakū gōgbēme nɔgbē mì ũ, lākū Kirisi de sɔsi gbē kū ò de a mè ũno mì ũ nà kū n Surabariio. 24 Lākū sɔsi gbēno dì mì nate Kirsine

nà, lemε se nɔgbēno gɔ m̀ natε n̄ zānoε le yā s̄inda p̄inki gūn.

²⁵ Ákōno gɔgbēno s̄o, á baadi gɔ ye a nanɔi lákū Kirisi ye s̄osi gbēno nà, à ḡi a wèndiii a yāi. ²⁶ À gbà b̄one k̄u ío a yā ḡai de àḡo de a p̄ó ũ, ²⁷ de à n̄ kpan'are ke k̄u gakurio s̄aa sari yitorokūnaa sari mamberu sari gbāsī sari taari sari. ²⁸ Len à k̄u gɔgbē s̄inda p̄inki gɔ ye a nanɔi le lán a z̄ida m̄ε bà. Gbē k̄u à ye a nanɔi ye a z̄idaimε. ²⁹ Gbēke d̄i ḡi a z̄ida m̄εiro. Àdi p̄oble kp̄aa, àdi laakari d̄o lákū Kirisi d̄i ke s̄osi gbēnoε nà, ³⁰ k̄u ó de a m̄egunɔ ũ yāi. ³¹ Abire yāi gɔgbē ni bo a de k̄u a dao bea, oni nak̄o k̄u a nanɔ, n̄ gbēnoε pla ni gɔ m̄ε do ũ. ³² Asiri z̄ōk̄ó k̄u yā p̄i gūn, ma è à de le Kirisi dagura k̄u s̄osi gbēno. ³³ Bee k̄u abireo à de á yā ũ se d̄o. Á baadi gɔ ye a nanɔi lán a z̄ida bà. Nɔgbē s̄o, à a z̄ā yā da.

6

Néno yā

¹ Ákōno néno, Dikiri gūn àḡo á de k̄u á dao yā ma, zaakū abire m̄ε à mana. ²⁻³ À b̄εεε lí á de k̄u á daonε, de àḡo aafia à ḡi ke andunia gūn. Yā k̄u Luda d̄iε káaku k̄u léseaaon gwe.

⁴ Ákōno denɔ s̄o, àsun á néno p̄o yakaro. À n̄ t̄utu ke à lé dar̄ma Yesude n̄égwana ũ.

Z̄ono yā

⁵ Ákōno z̄ono, àḡo á andunia dí dikirino yā ma k̄u n̄es̄doo k̄u v̄inao k̄u lukanaao lákū Kirisin át̄en kenεε bà. ⁶ Àsun z̄i keñne n̄ wé yāiro. Àḡo Luda p̄oyenyīna ke k̄u yāpurao k̄u ákōnoε Kirisi z̄ono ũ yāi. ⁷ Àḡo z̄i ke k̄u kokario lákū Dikirin át̄en kenεε

bà, adi ke bisāsirinlo. ⁸ Àgõ dõ kũ Dikiri ni baadi yāmanakena fīna bonε, zò kesõ zīdade.

⁹ Ákõno dikirinõ sõ, àgõ keñne le se. À yā pāsī oñnena tó. Àgõ dõ kũ mókõno kũ ákõno pínki, á Dikiri kú musu, àdi yā ke gbēke wé yāiro.

Gõkebo kũ Luda kpàwano

¹⁰ Yā kũ à gõn dí: Àgõ gbāna Dikiri gũn kũ a iko gbāna zõkõo. ¹¹ À gõkebo kũ Luda kpàawano da pínki, de à le à ze gíngin à Ibilisi òndõ fõ. ¹² Zaakũ adi ke bisāsirinõn óten òsi ká kũñworo, sé nini vāni kũ ò kú musunõ. Ò de andunia díkĩna gusira kīblerinõ ũ kũ ní mīdenõ kũ ní ikodenõ. ¹³ Abire yāi à gõkebo pīnõ séte à da pínki, de à fõ à ze à gí gõro vānia, gbasa à gõ zena gíngin a pínki kenaa gbera. ¹⁴ Àgõ zena gbāna, à yāpura dõ á pi asa ũ, à yāzedeke da mò uta ũ. ¹⁵ À kēna nna kũ Ludao baaru nna kpá kyate ũ, de àgõ kú kũ soruo. ¹⁶ Àgõ ludanaanikena kũna sēgbako ũ gõro sīnda pínki, de à fõ à Setan kà tédenõ de pínki. ¹⁷ À surabana sé à kú mò fūra ũ, àgõ Luda yā kũ à de a Nini fēneda ũ kũna. ¹⁸ Àgõ adua ke gõro sīnda pínki, àgõ Luda kpányĩ gbeka yā sīnda pínki gũn kũ a Nini donnena areo. Àgõ itē ke kũ mena zõkõo, àgõ adua ke Luda gbēnõne ní pínki. ¹⁹ À adua kemene dõ, de tó maten yā o, Luda ma gba lé mà a baaru nna asiri oñne vīna sari. ²⁰ Baaru nna pì yāi má de Luda wéde kũ ò dà kpésiran ũ. Àgõ adua kemene, de mà baaru nna kpá vīna sari lákũ à kũ mà kpá nà.

Lézammanaa

²¹ Ó gbẽndo yenyĩde Tikiku, Dikiri zĩkeri náanide ni ma baaru kpááre pínki, de à le àgõ ma kunna dõ kũ pó kũ maten keo. ²² Ma a zìáwa de à ó kunna oáreme, á nèse le à yĩda kũ.

²³ Ó gbẽno, De Luda kũ Dikiri Yesu Kirisio á gba aafia, à á yena kõi karaáre kũ á ludanaanikenaao. ²⁴ Luda gbẽke ke gbẽ kũ ò ye ó Dikiri Yesu Kirisii lakanaa sarinone ñ pínki.

Luda yá takada kú Bisá yáo
Portions of the Holy Bible in the Busa language of
Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisá (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3